

Corruptie

Corruptie is een complex probleem. Volgens internationale wetgeving mag u als onderneming niet direct of indirect smeergeld of andere *onrechtmatige voordelen* aanbieden of ontvangen. Toch zal u het veel tegenkomen. Een maatschappelijk verantwoorde onderneming draagt bij aan de economische, sociale en ecologische vooruitgang van de gehele maatschappij, inclusief zichzelf. Het gaat eerlijke en integere relaties aan met andere bedrijven en overheden. Corruptie verstoort die relaties.

Wat is corruptie?

De [OESO](#) hanteert de volgende definitie:

“Het direct noch indirect smeergeld of andere onrechtmatige voordelen aan te bieden, toe te zeggen, te geven of te eisen teneinde opdrachten of andere ongeoorloofde voordelen te verwerven of te behouden.”

Sinds 2001 is het voor de Nederlandse wet strafbaar om ambtenaren in het buitenland om te kopen. Ook als die handelingen in het buitenland plaatsvinden. Zo hebben Nederlandse ambtenaren de plicht om corruptie bij het Openbaar Ministerie aan te geven.

In enkele gevallen gaat het OM niet snel tot vervolging over. In sommige landen is het gebruikelijk met een kleine vergoeding ervoor te zorgen dat ambtenaren hun werk doen. Deze vorm van omkoping wordt ook wel smeergeld, tempogeld of 'facilitation payment' genoemd. Waar de grens ligt, is in de praktijk niet altijd gemakkelijk vast te stellen.

Wet- en regelgeving

De OESO vecht wereldwijd tegen omkoping in het internationale bedrijfsleven. Dat doet de organisatie met als doel ontwikkeling te stimuleren, armoede terug te dringen en het vertrouwen in markt en overheid te versterken. De OESO heeft corruptiebestrijding daarom tot één van haar speerpunten uitgeroepen. In 1997 is het OESO Anticorruptie Verdrag opgesteld.

Het Anticorruptie Verdrag (Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions) is getekend door alle OESO-lidstaten. Het werkt sinds 2001 door in de Nederlandse wet. Het is daardoor ook strafbaar als corrupte handelingen in het buitenland plaatsvinden.

In de aanbevelingen van de OESO staat transparantie centraal. Door deze OESO-richtlijn op te volgen, draagt u als ondernemer bij aan een beter investeringsklimaat in het land en loopt u geen risico om in aanraking te komen met justitie.

Voorbeelden van corruptie

Wanneer u als ondernemer in het buitenland zaken wil doen, kunt u te maken krijgen met verschillende omkopingspraktijken. Dat varieert van lastige verkeersagenten tot ambtenaren die vergunningen moeten afgeven of toegang moeten verlenen tot de top van ministeries.

Voorbeelden hiervan zijn:

- Een concurrent die een buitenlandse overheidsopdracht voor uw neus wegkaapt door een minister geld toe te schuiven.
- Een buitenlandse belastingambtenaar die u een onjuist maar gunstiger invoertarief voorstelt. Mits hij er zelf beter van wordt.
- Een lokale tussenpersoon die aanbiedt een veiligheidscertificaat te regelen. Zonder de vereiste test van het nieuwe product.
- Een klant die vraagt om het doorsluizen van betalingen naar zakenrelaties of familie.
- Het belonen van tussenpersonen met grote cadeaus als reizen en auto's.
- Een lokale douanebeambte die om extra betaling vraagt. Bijvoorbeeld om lange wachttijden of andere problemen bij de douane te verhelpen.

Fraude en afpersing

In sommige landen komen criminele handelingen, fraude en afpersing veelvuldig voor. Zo komt het bijvoorbeeld voor dat een lokale overheid de toevoer van elektriciteit en gas aan een bedrijf stop zet. Enkel om het te dwingen een investering te doen in de lokale gemeenschap.

Door falende wetgeving is het erg moeilijk en tijdrovend om dit via de officiële weg op te lossen. Vaak zullen bedrijven - om verdere kosten en imagoschade te voorkomen - overgaan tot betalen. Dat een deel van dat geld dan vervolgens in de zak van ambtenaren verdwijnt, is vaak niet te voorkomen.

Indirecte corruptie

Naast de rechtstreekse vraag om tempogeld of cadeaus kan corruptie op subtielere manieren de kop op steken. Bijvoorbeeld in de vorm van het gunnen van werk of contracten aan bepaalde personen en partijen. Ook sponsoring van politieke partijen in garantie voor een bepaald beleid kan er toe behoren. Of door bijvoorbeeld de kinderen van een hooggeplaatste ambtenaar een buitenlandse studie aan te bieden.

Wat u kunt doen: Tips van ondernemers

- Werk nooit mee aan corruptie en omkoping. U bevindt zich met corruptie op een glijdende schaal.
- Doe onderzoek naar de graad van corruptie als u naar een bepaald land gaat. Neem contact op met de [EVD](#) voor informatie over wet- en regelgeving per land.
- [Train uw medewerkers.](#)
- Neem betalingen altijd zichtbaar op in de boekhouding. Stel een eigen gedragscode en klokkenluidersregeling op.
- Zoek landgenoten op met meer ervaring in het land. Zij weten vaak wie al dan niet te vertrouwen is. Bovendien kunnen zij vertellen welke percentages voor agenten per land gebruikelijk zijn.
- Maak samen met de Nederlandse ambassade collectieve afspraken over de aanpak van corruptie.
- Maak de toegevoegde waarde van uw product of dienst zo exclusief mogelijk. Zo voorkomt u dat u wordt uitgespeeld tegen concurrenten die hetzelfde kunstje doen.
- Wees creatief met corruptieverzoeken. Probeer ze om te draaien tot transparante legale afspraken.
- Word in geen geval boos en zorg ervoor dat niemand gezichtsverlies lijdt.
- Zoek het, in geval van corruptie bij lage ambtenaren, vriendelijk maar doelbewust hogerop.
- Wijs zakenpartners op de gevaren van corruptie, op uw beleid hierin en laat geen twijfel zien.
- Zorg voor de omgeving waar uw bedrijf zich vestigt in de vorm van community investment. Bijvoorbeeld door het neerzetten van een schooltje.
- Trek u in het uiterste geval terug uit een land. U bent niet de eerste ondernemer die vanwege corruptie een ander land kiest voor zijn handel of investeringen. Dit voorbeeldgedrag heeft een positief effect en vermindert onder andere uitlokking tot corruptie.
- Zorg ervoor dat noodzakelijke lokale agenten een 'legal entity' zijn.

Kijk voor meer tips, initiatieven en instrumenten op de [business anti corruption portal](#) (Engels).

Relevante websites

www.business-anti-corruption.com

Landenspecifieke informatie over corruptie en tips hoe er mee om te gaan.

www.transparency.org

Transparency International werkt op internationaal niveau aan het veranderen van wetten en gewoonten om corruptie en te voorkomen.

<http://www.iccwbo.org/policy/anticorruption> Website van de Internation Chamber of commerce met een focus op het anti-corruptiebeleid

www.u4.no Anticorruptie Resource Centre, opgezet door internationale anticorruptie-coalitie.

www.eitransparency.org

Het EITI staat voor een wereldwijde standaard voor transparantie in olie, gas en mijnbouw.